

zálják a többi hitelezőt, mégis ez a rendelkezés igen súlyosan érinti az ügyvédet ma, amikor köztudomásu, hogy az adósok az ügyvédek is milyen pontatlanul fizetik; az t. i. világos, hogy kisebb befolyása van a nemszavazó, mint a szavazó hitelezőnek. Az ellentétes jogos érdekek kiegyenlítésére én azt a javaslatot voltam bátor a rendelet előkészítése során tenni, hogy adassék meg az adós képviselőjének is a szavazati jog ott és akkor, ahol a visszaélés ki van zárva, pl. ha az ügyvéd követelése ítélettel, vagy az *Ét.* 18. §. alapján már meg van állapítva. Ez a rendelkezés azonban nem került bele a rendeletbe.

Csak rövid vonásokban volt módomban az új rendeletet ismertetni; a nem érintett részokról és általában csak annyit mondhatok el, hogy a rendelet egy teljesen átdolgozott, magas magánjogi koncepcióju, a kényszeregyességi eljárás jogi és közgazdasági értelmét nemcsak homlokán viselő, hanem egész tartalmában megvalósítani törekvő modern jogi alkotás; nem a rendelet jogi konstrukcióján fog mulni bizonyára az, ha a hozzáfűzött remények nem fognak mindenben bevalni. A jog a közgazdasági szabályoknak csak megfogalmazója és külső szabályozója; adja Isten, hogy e gazdasági viszonyok változzanak mihamarabb, úgy hogy ezek szabályozásának előterében ne a kényszeregyességi jog álljon.

Dr. Cs. Sommer József.

SZEMLE.

Jogalkotás.

Oroszország mai részvénytársasági joga.

(Befejező rész. *)

A részvénytársaság szükséges szervei: a közgyűlés, az igazgatóság és a számvizsgáló bizottság.

A közgyűlés rendes és rendkívüli. A rendes közgyűlést az igazgatóság hívja össze legalább egyszer évente. A rendkívüli közgyűlést is az igazgatóság hívja össze, amikor jönnek látja, vagy pedig a számvizsgáló-bizottság, vagy az alaptőke egyhuszad részét képviselő részvényesek kérelmére. Ha az igazgatóság az alaptőke megfelelő hányadát képviselő részvényesek kérelmének nem tenne eleget, az összehívást kérő mindegyik részvényest megilleti

*) Lásd az előző közleményt a P. J. folyó évi 6. számában.

a jog, hogy az illetékes néptörvényszéknél a közgyűlés összehívására felhatalmazást kérjen (349. §.).

A törvénybe vagy az alapszabályokba ütköző közgyűlési határozatok ellen mindegyik részvényes megtámadási keresettel élhet a határozat hozatalától számított egy hónapon belül (351. §.).

Külön szabályozza a törvény a közgyűlésnél általában s külön az alapszabálymódosító közgyűlésnél a határozatképesség s az érvényes határozathozás feltételeit.

A közgyűlésnél általánosságban a határozatképességhez az alaptőke legalább egyharmad részének képviselőjét kívánja (quorum), érvényes határozathoz a képviselt szavazatok egyszerű többsége elég (352. §.).

Szigorubb feltételeket szab a törvény az alapszabálymódosító közgyűlésekre. Az alapszabálymódosító közgyűlés határozatképességéhez az alaptőke legalább felének képviselője, — érvényes határozat hozásához pedig a képviselt szavazatok legalább kétharmad többsége szükséges. Sőt amennyiben az alapszabálymódosítás a társaság célját változtatja, háromnegyed quorum és négyötöd többség kell (353. §.).

Ha a közgyűlésen nincs jelen az előírt alaptőkehányad képviselője, újabb összehívás után a közgyűlés határozatképes, tekintet nélkül a képviselt tőke mennyiségére. Alapszabálymódosító közgyűlésen, azonban ilyenkor is legalább az alaptőke egyharmad részének kell képviselve lennie.

A közgyűlés alapszabálymódosító határozata s ekként az alaptőke felemelését vagy leszállítását rendelő határozat is — miként az eredeti alapszabály — a Munkaügyi és Védelmi Tanács jóváhagyására szorul (341. §.).

A részvénytársaságok kötvénykibocsátásáról is tartalmaz rendelkezéseket a törvény (362. §. és 363. §.). A biztosítási részvénytársaságok és a rövidlejáratu hitelt nyújtó intézetek kivételével a részvénytársaságok közgyűlése elhatározhatja kötvények kibocsátását, ha a társaság alapszabályai e jogról rendelkeztek s ha már az egész alaptőkét befizették. A közgyűlés kötvénykibocsátást rendelő határozata kötelező bejegyzés tárgya és kivonatban közzéteendő. A kötvényesek kielégítésüknél elsőbbségi joggal bírnak a társaság javaira ama társasági hitelezőkkel szemben, akiknek követelése e közzététel után keletkezett.

A kötvényesek szervezését a törvény a társasági alapszabályokra vagy a kötvénykibocsátás idejére hagyja. Az alapszabályokban vagy a kötvénykölcson aláírási feltételeiben lehet gondoskodni a kötvénybirtokosok közgyűlésére összehívása s képviselőik kijelölése tárgyában; e képviselők védik azután a kötvénybirtokosok érdekeit a társaság s harmadik személyek irányában is. A kötvényesek képviselői tanácskozási joggal résztvehetnek a részvényesek közgyűlésén is és a társasági ügyek állásáról ugyanolyan jogcímen szerezhetnek tudomást, mint az egyes részvényesek.

A társaság ügyeit az igazgatóság viszi. Az igazgatóság legalább három tagból áll, kiket a közgyűlés választ három évnél nem hosszabb időtartamra s akik lehetnek részvényesek vagy mások (354. §.).

Az ellenőrzést a számvizsgáló-bizottság gyakorolja, mely három vagy több egy évig működő tagból áll. A kisebbség is képviselőre jut a számvizsgáló-bizottságban; az alaptőke legalább egytized részét képviselő részvényesek követelhetik, hogy a bizottság egy tagját kebelükből vegyék. Ez a kisebbségi csoport azután a számvizsgáló-bizottság többi tagjának választásában nem vehet részt (360. §.).

A 359. §. tartalékalap létesítését teszi kötelezővé. Az évi tiszta nyereség egyhuszad része mindaddig a tartalékalapra jut, amíg a tartalék az alapszabályok által meghatározott összeget el nem éri. Ugyancsak a tartalékalapba kell utalni a névértéken felül kibocsátott részvényekre a névértéken felül befolyt összegeket.

Az orosz részvénytársasági jog élénk jellemzője: a túltengő állami gyámkodás a részvénytársaság feloszlásánál (364. §.) is szerephez jut; a részvénytársaságot a kormány feloszlathatja, ha a társaság alapszabályi céljától eltért, vagy szervei által az állam érdekeivel ellentétes irányba jut. A felozlás egyéb esetei azok, amelyek más jogrendekben is helyet foglalnak. Így a részvénytársaság felozlik ama idő elteltével, amelyre a társaság keletkezett; közgyűlési határozat folytán, amely a társaság működését megszünteti, vagy kimondja az egyesülést más részvénytársasággal; s a társaság fizetéseképtelenségének bírói megállapításával.

A felozló részvénytársaság felszámolását a felszámolóok eszközlik. A felszámolókat a társaság fizetéseképtelenségének bírói megállapítása esetén a törvényszék rendeli ki, a felszámolás egyéb eseteiben a közgyűlés választja a felszámolókat, ha pedig ez a választással késlekednék, az alaptőke legalább egyhuszad részét képviselő részvényesek folyamodására az igazgatóság székelye szerint illetékes néptörvényszék jelöli ki őket (365. §).

Ezek Szovjetoroszország részvénytársasági jogának halvány körvonalai. Az orosz részvénytársasági jognak csak mintegy alapszínét adtam, a teljes kép a részletek festése utján volna nyerhető.

Szovjetoroszország lázas törvényhozási tevékenysége a Polgári törvénykönyvvel valószínűleg a részvénytársasági jogban sem állapodott meg, hanem miként a jog egyéb területein a gyors ütemű törvényalkotást nyomon követték hasonló gyorsasággal az élet valóságának kérszere alatt a törvénymódosítások, kiegészítések, — úgy talán a részvénytársasági jognak sem kell majd sokáig változtatásra várnia s a részvénytársasági jog újabb formálása talán enyhíteni fog a hatósági gyámkodás kényelmetlenségén és esetleg többet fog engedni a részvénytársaságoknak a kereskedelmi életben annyira szükséges szabadságból.

Dr. Schulcz Ferenc (Páris).

Három új törvényjavaslat.

Törvényjavaslat a jelzálogjogról. E címen a magyar kir. igazságügyminiszter 1926. évi május hó 4-én egy a jelzálogjogot kodifikáló törvényjavaslatot terjesztett a nemzetgyűlés elé. Kiindulva abból, hogy a gazdasági élet ma jobban, mint valaha szükségét érzi annak, hogy a hitelnyerés minél könnyebbé váljék, a jelzálogjog hét évtizede szinte petrifikált intézményének területén is olyan jogszabályokról kíván gondoskodni, amelyek segítségével a tőkeáramlás gyorsítása és a tőke szélesebb rétegeinek a fundált hitel iránt való érdeklődése biztosítható. A távolabbi cél a hitelnyerés és a hitelnyújtás könnyítésének útján a többtermelés fokozása és ezzel az annyira tőkészeny országunkban új tőkeforrásnak megnyitása.

A javaslat alapvető elve ehhez képest a jelzáloghitel mobilitásának principiuma a forgalomképesség fokozásának érdekében.